

הזרועים בְּדִמְעָה
בְּרִינָה יִקְצְרוּ
בֹּא יָבֵא בְּרִינָה

הָאֵינִי
סוֹכֹת

י"א תשרי
תשפ"ז

עלון מס' 748
שנה ט"ז

הסוכה והשפעתה

למצוות הישיבה בסוכה הכינו וזימנו את עצמם מאורי ישראל, גאוניה וקדושיה בכל הדורות, בהכנה רבתית למען יוכלו לקבל את קדושתה ושגב השפעותיה.

צדיקי ישראל, מרוב אהבתם את הסוכה הקדושה, כמעט ולא יצאו מתוכה במשך כל ימות החג.

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים זצ"ל, בעל ה"אדרת", אמר, שמי שמתפלל בחג הסוכות בסוכתו ביחידות אין לו עליו תרעומת, כי לפעמים יש ועל ידי שאדם כל כך מתגעגע לסוכה, אינו רוצה לצאת ממנה, ומעדיף להתפלל בסוכתו ביחידות מלצאת לבית המדרש להתפלל במניין. אך הוסיף וסייג את דבריו "ואבקש שלא ידפיסו דבר זה בספרי, כדי שהעצלן מלכת לבית המדרש לא יתלה את עצמו באילן גדול"...

עובדה מעניינת אירע אצל הרה"ק **מפשיסחא** זצ"ל בצעירותו, כשהיה עוד סמוך על שולחן חותנו הנגיד רבי משה אוהר ווערגיר ז"ל. והנה בא עת חג הסוכות, בהיכנס הרה"ק אל הסוכה, התחיל מנשק מחיצות הסוכה והרצפה, וערך כמה וכמה ריקודין ומחולות בסוכה בלהבת אש מגודל ההתלהבות במצוות סוכה.

סיפר הגאון **רבי שמחה רבינוביץ** שליט"א בעל 'פסקי תשובות': באחת השנים נולד ילד במשפחתנו ביום הקדוש. ברית המילה התקיימה כעבור שמונה ימים באחד מימי חול המועד של חג הסוכות. מעמד הברית עצמו לא נערך בסוכה אלא בבית המדרש, זאת בהתאם לדברי ההלכה שיש להיזהר לא לערוך ברית בסוכה מחשש שינשרו קיסמים ועלים מהסכך על הנימול ויסכנו אותו. במהלך סעודת הברית שהתקיימה לאחר מכן בסוכה, נטל זקני הרבי הקדוש ה'חלקת יהושע' מביאלא זצ"ל את הרך הנימול לידיו, אחז אותו בחיבה, ולעיני כל הנוכחים ההמומים פנה אליו כאל אדם מבין דבר: "רואה אתה, ינוקא? זהו הסכך, זוהי הסוכה, ואלו הם קישוטי נוי הסוכה". אחר כך הראה לו גם את ארבעת המינים שמונחים היו על השולחן.

כל המסובים השתוממו לנוכח המחזה, עד שהאדמו"ר זצ"ל הרהיב עוז ושאל את זקני: "אבא, הלא תינוק רך הוא, הרי אינו מבין את כל הדברים הללו"?

"נכון, הוא אמנם אינו מבין, השיב לו זקני כשפניו מוארות באור עליון, אבל הנשמה שלו קולטת ומבינה. פונה אני אל נשמתו, למען יחקקו הדברים על לבו כבר עתה".

דבר העורך

סוכות הוא חג של אחדות ישראל, כולנו יחד תחת הסוכה, וכולם שמחים יחד בבית המקדש שייבנה במהרה בימינו. גם ארבעת המינים מצטרפים לחגיגת האחדות שנאמר: "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת וְעֵרְבֵי נָחַל". כולנו מכירים את הדימוי של ארבעת המינים לארבעה 'סוגים' של יהודים, מהיהודי הפשוט (הערבה) ועד לצדיק המצטיין בטעם וריח (האתרוג) - וכולם יחד באגודה אחת.

אבל אחדות אמיתית מתבטאת לא רק בצירוף הפרטים יחד, אלא גם בכל פרט בפני עצמו, כל אחד משקף בדרכו שלו את תכונת האחדות. כך נוכל למצוא בכל אחד מארבעת המינים את האחדות המיוחדת שהוא מספר עליה.

וכל אחד מארבעת המינים מרמז על אברי האדם ועל שבעת הרועים באופן הבא: האתרוג מרמז על הלב, שלא יבוא לידי גאווה - וכנגד דוד המלך. הדס - מסמל את עיני האדם - כנגד שלושת האבות. ערבה - מרמזות על השפתיים - כנגד משה ואהרן. לולב מרמז על עמוד השדרה של האדם - כנגד יוסף הצדיק.

במדרש כתוב שלאחר ימי הדין, ראש השנה ויום הכיפורים, אנו יוצאים זכאים בדין ומניפים את הלולב כלפי מעלה, כמו חרב, לסימן נצחון, "דין נצח". הדימוי הזה מזכיר את הפסוק בפרשת וזאת הברכה (שנקרא בשמחת תורה) "אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עִם נוֹשֵׁעַ בָּהּ מִגֵּן עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר חָרַב גְּאוּתָנוּ, וְכָךְ חֹג הַסּוּכוֹת" הוא ראשי תבות חרב גאווה. והנה הגימטריה של "חֹרֵב גְּאוּתָנוּ" = תמר, שממנו בא הלולב.

כאמור כל אחד מארבעת המינים מרמז על אחדות, ונתמקד בהדס. ההדס מבטא את האחדות הנובעת משורש משותף, והערבה מבטאת את האחדות של החיים המשותפים בערבוביה. איזו אחדות מבטא הלולב? עלי הלולב מחוברים וצמודים, פונים לכיוון אחד, וגם עת התמר מתייחד בכך שיש לו גזע אחד - לולב, יש לו לב אחד - כמו חץ דרוך ומכוון למטרה. זו אחדות ישראל הנובעת מכך שבאיזה-שהוא מקום כולנו מרגישים שותפים לסוד גדול שהוא טעם הקיום שלנו: השייכות המיוחדת לקב"ה, שמצדיקה את המושג 'גאווה יהודית' - "חֹרֵב גְּאוּתָנוּ". זהו גם חוט השדרה האמיתי של היהודי - והרי הלולב נמשל לחוט השדרה באברי הגוף כפי שהזכרנו.

וביאר רבי שמואל רוזנבסקי, כי הנה אמרו חז"ל, שמצות ארבעת המינים הנאגדים יחד מסמלת את אחדות ישראל.

זאת ועוד, יסוד "האחדות" קיים במיוחד בחג הסוכות, אשר בו יוצאים ישראל מדירת הקבע שלהם ובכך מבטלים את ערך הגשמיות וקובעים בלבם את ארעיות העולם הזה. וכאשר מתבטלים הרצונות הגשמיים, ממילא מתאחדים הלבבות, וכפי שביאר רבינו יונה על הפסוק (משלי יח, א): "לְתַאֲוָה יִבְקֹשׁ נַפְרָד", מי שמבקש ללכת אחר תאוותו ורצונו, נפרד מכל חבר ועמית, כי ירחקו ממנו אוהב ורע, כי תאוות בני אדם ומידותם חלוקות. והנה, בלא 'אחדות ישראל' לא יתכן שתשרור השמחה. ועל כן, זכה חג הסוכות שיש בו 'שמחה יתירה', על שום ה'אחדות' המסמלת את יסודו ומהותו של החג.

ונשא תפילה לבורא העולם: "פרוש עלינו סוכת שלום ורחמים".

מערכת "בְּרִינָה יִקְצְרוּ" מאחלים לכל בית ישראל

שבת שלום וחסד

"פְּרִי עֵץ הָדָר" (ויקרא כ"ג מ) - שלמות האתרוג

מדוע אנו מקפידים כל כך באתרוג שיהיה מהודר יותר מבשאר מינים?

לפי שבכל הארבעה דברים המרומזים בראשי תיבות אתרוג: א'מונה, ת'שובה, ר'פואה, ג'אולה, חייב להיות שלימות, וכמו שאנו מבקשים ואומרים אני מאמין באמונה שלימה, החזירנו בתשובה שלימה, והעלה רפואה שלימה לכל מכותינו, וגאלינו גאולה שלימה מהרה למען שמך.

כי בכל הדברים האלה יש גם מציאות של חצאין, אבל אנו מבקשים שיהיה הכל שלימות הגמורה. [בלבת אש']

"פי לא דבר רק הוא מכם פי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה" (ל"ב, מ"ז) - יש

קונה עולמו בשעה אחת - סיפור

בספר 'שש באמרתך' מובא סיפור כיצד ממעשה אחד שנראה "בזוי" האדם קיבל את חייו במתנה: במלחמה בין רוסיה לגרמניה, נלחמו הגרמנים בעזרת כלי נשק מפותחים, ואילו הצבא הרוסי היה פרימיטיבי יותר וכלי הנשק שברשותו היו מצומצמים ודלים. כיצד נלחמו הרוסים בגרמנים? הם מצאו שיטה 'מקורית', 'גאונית' בפשטותה: הם גייסו מאות אלפי נערים בני ארבע עשרה, ואימנו אותם במילוי ובהשלכת בקבוקי תבערה. כמו כן ערכו להם אימוני כושר וזריזות. לאחר מכן הגיע השלב המעשי: הנערים צוידו בבקבוקי תבערה ופוזרו אותם באזורי הקרבות, והורו להם שכאשר יעבור טנק גרמני - ירוצו מאה נערים משני צדי הטנק, וישליכו עליו את הבקבוקים שבידיהם.

מפקדיהם הזהירו אותם: "הטנקים מהירים ונדרשת זריזות רבה כדי להספיק להשליך עליהם את הבקבוקים. לכן היזהרו! חיילים רוסים ישגיחו על פעילותכם מרחוק, ונער שיתעצל - יספוג צרור יריות שיקפד את חייו".

לגרמנים היו מכוונות ירייה משוכללות. כשחיילים גרמניים ראו ממרחק את הנערים הרוסים עם בקבוקי התבערה בידיהם, הם היו יורים עליהם ומחסלים אותם באלפיהם.

אך לא כל הנערים חוסלו, חלקם הספיקו להשליך את הבקבוקים על כמה טנקים גרמנים ולהעלותם באש, לשביעות רצונם של המפקדים הרוסים.

אחד ממאות אלפי הנערים הרוסים המגויסים היה נער יהודי בן 14. הוא השתתף במחנה אמונים צבאי בעיר פטרבורג.

בעיר זו היה דפוס יהודי בו הדפיסו כרכי ש"ס. הרוסים הרשעים ביזו את דפי הגמרא שיצאו מהדפוס והיו משליכים אותם על הארץ. היו גם כאלה שהיו משתמשים בדפי הגמרא לעטיפת כריכים או לשימושי חולין אחרים.

כשראה הילד היהודי את דפי הגמרא מחוללים ומושלכים לארץ בביזיון, עצר בדרכו: כעת יש לו משהו דחוף יותר מאשר להתקדם עם שאר הנערים! הוא רכן על הארץ והחל לאסוף את דפי הגמרא ולאחר מכן ריכז אותם בתוך שק גדול.

היתה זו עבודת נמלים, אך הוא לא התעצל, הוא מילא את השק עד תומו, ואז חפר בור באדמה, הטמין בו את השק ואז החל מחדש לאסוף עוד שק ועוד שק, עד שגנז את כל הדפים שהיו פזורים שם בביזיון.

הנערים האחרים הביטו בו בתימהון: מה קרה לילד זה, שמתנהג כמשוגע? גם המפקד הביט בו כעל משוגע.

חשב המפקד בלבו: איך אפשר לשלוח את הנער הזה לבצע משימות צבאיות, הרי הוא לא כשיר מבחינה נפשית.

במקום להשליך בקבוק תבערה על הטנק, הוא עלול להשליכו על חבריו... המפקד החליט להוציא מפעילות מבצעית, והטיל עליו תפקיד בזוי: להיות אחראי על ניקיון המחנה ואיסוף האשפה. רוב רבם של הילדים שנשלחו לאזורי הקרבות לא חזרו משם חיים. חיילים גרמנים ירו בהם במהלך ניסיונותיהם להשליך בקבוקי תבערה, אך הילד ה'משוגע' ניצל ממיתה כמעט ודאית. אך בכך לא די; בזכות התפקיד ה'בזוי' שקיבל כאחראי על הניקיון ואיסוף האשפה, הוא זכה גם להציל מביזיון עוד אלפי דפי גמרא וקבר אותם באדמה בדרך כבוד.

מה הציל אותו? אותו רגע בו החליט לעצור מלכת ולהתחיל לאסוף את דפי הגמרא שהתגוללו על הארץ בביזיון. ברגע אחד של התגברות ומאמץ - קנה את עולמו!

האזינו - תוכן ענייני הפרשה

א. שירת האזינו:

- הקדמה, בשבח התורה, ובהשגחת ה' על עם ישראל.
- הזכרת חסדי ה' עם העם הנבחר מתחילה, ובמדבר.
- נבואה על כיבוש הארץ הטובה.
- אם עם ישראל ישכחו את ה', חלילה, יבוא העונש של "אֶסְתִּירָה פָּנָי" - גלות ואכזריות העמים כלפי עם ישראל.
- וכשיתבוננו, יראו בתוך הגלות את ההשגחה.
- ולבסוף - באחרית הימים יראו הכל את מציאות הבורא היחיד, שגומל לאיש כפָּעֵלוֹ.
- משה מצוה את בני ישראל על שינון התורה - והשכר על כך.
- הקב"ה אומר למשה "עֲלֶה אֶל הָרֹעֵבִים", תראה את ארץ ישראל, ושם אתה נאסף אל עמך (לב, מח-נב).

"יִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכָם יָקוּמוּ וְיַעֲזְרֻכֶּם..." (ל"ב, ל"ח)

תפיסת גנב על ידי עשיית יין נסך - סיפור

ה'בן איש חי' זצוק"ל סיפר מעשה נפלא (הובא בספר 'נפלאים מעשיך', אות ע"ג): מעשה בסוחר יין שהיה לו משרת יהודי.

פעם אחת, ביום ערב שבת, היה למשרת זה חמשים שקל כסף בכיסו, וכאשר ראה שעוד מעט ועת כניסת השבת מגיעה, הלך וטמן את צרור הכסף באוצר היין בין החביות.

למוצאי שבת הלך המשרת לקחת מה שהטמין, וכשלא מצא את הצרור, נבהל מאוד וזעק זעקה גדולה ומרה, כי נאבד עמלו שקבץ מכמה שנים. המשרת חשד בדבר זה את אדוניו, מוכר היין, שהוא גנב. הלך המשרת לרב העיר והניח לפניו טענותיו והחשד שיש לו על מוכר היין, וקרא הרב למוכר היין ושאל אותו אודות הכסף, והשיב שאינו יודע מאומה.

אמר הרב בפקחותו: 'גם אנוכי אמרתי שזה רחוק מן השכל שיהודי יהיה גונב מעות בשבת, שהרי מוקצה הן, על כן אני מחליט הדבר לומר כי בוודאי נכרי אחד נכנס לאוצר היין וגנב המעות, על כן כל היין הנמצא שם - 'נסך' הוא, וצריך לשפכו. ומוכרח אני עתה לשלוח השמש לבית הכנסת להכריז על היין שלך שהוא יין נסך'. כאשר שמע בעל הבית את הדברים, נבהל מאוד, כי ראה שכלתה אליו הרעה, ויהיה לו מזה הפסד רב ועצום, והודה לרב שהוא גנב את הכסף, ונשבע על כך.

אבל הרב אמר לו: אין אני מאמין לדברך! עד שקם במרוצה והלך לביתו והביא את צרור הכסף בשלימותו, והשיבו לבעליו...

"פי שם ה' אֶקְרָא הָבו גִּדְל לְאַלְקִינוּ" (ל"ב, ג)

המברך ברכות בקול נעים ושכרו - סיפור

ב'אור זרוע' (ח"ב הלכות שבת, סימן מ"ב) מובא מעשה נורא: 'ואני הכרתי יהודי אחד מוורמ"ש, וקראו לו ר' בונים, והיה זקן וקובר מתים (קבון במקצועו), ופעם אחת השכים לבית הכנסת, וראה אדם יושב לפני בית הכנסת ובראשו כתר של עשבים, ונפחד כסבור שהוא שד, וקראו ואמר לו: 'וכי אינך פלוני שמת עתה וקברתיך?' ואמר לו: 'הן'. אמר לו: 'איך אתה באותו עולם?' אמר לו: 'היטב עד מאוד'. ואמר לו: 'מה זכיות יש לך, והלא אתה היית אדם רגיל מהשורה', ואמר לו: 'רק באותו זכות שהייתי אומר ברכות בקול נעים בבית הכנסת הביאוני בגן עדן ומכבדין אותי, וזה לך הסימן שאני הוא המדבר אליך, כי תראה בית יד חלוקי שקרוע, שקרעת לי כשהלבשתי התכריכין'. ושאל לו: 'מה זה שבראשך?' וענהו: 'הם עשבים שבגן עדן ששמתי בראשי, כדי לבטל ריח רע מעלי של זה העולם'. וסיים ה'אור זרוע': 'כתבתי אלו המעשים, כדי שיראה ירא שמים וישים אל לבו ויאמר שבחותיו של הקב"ה בקול נעים ובכוונה, ויזכה לגן עדן'.

ממעלות הסוכה

- * ה'כף החיים' (תרכ"ה, ח) מביא מהזהר (תיקון ע): מי שעושה לעצמו סוכה, הקב"ה מסכך עליו בעולם הבא, ומגן עליו מכל מלאכי חבלה כשיוצא מהעולם הזה והולך לאותו עולם.
- * כתב רבי חיים פלאג' בחשיבות נתינת צדקה לצרכי החג והכנסת עניים לסוכה, שהם חלק מ-ז' אושפיזין קדישין.
- * דייקו האחרונים מדברי הזהר, שצריך אדם להזמין בפיו האושפיזין, ואם לא יזמין בפיו - אינם באים לסוכתו, אפילו שהוא צדיק. והחיד"א (מורה באצבע ס"ט אות רפ"ט) הוסיף: צריך להכין כיסא עם מעיל מפואר על גבו לזכר ז' אושפיזין עילאין קדישין, כעין שעושין במילה כיסא לאלוהו הנביא, שכתוב בזהר (פרשת לך לך דף צ"ג.) שאם לא מתקנין לו כיסא (ביום המילה) - לא בא. וכמו כן ב'מועד לכל חי' (ס"כ אות ט): צריך להניח ידיו על הכיסא, ולומר 'זה הכסא של שבעה אושפיזין עילאין והלילה יהיה אושפיזא של...'
- * וב'כף החיים' (אות ו) מובא בשם הש"ך (פרשת אמור) שלא יכניס לסוכה גוי, שהסוכה נקראת 'צילא דמהימנותא' (בצל האמונה), ולעכ"פ אין מהימנותא (אין אמונה), והקדושה בורחת, וז' הצדיקים מקללים קללות נמרצות (ויש להזהר בכך כשיש 'עובדים זרים' לעשות שאלת רב).
- * וב'מטה אפרים' (סי' תרכ"ה אלף למטה סק"ה) כתב: טוב לדרוש בכל יום מעניין האושפיזין של אותו היום, ביום א' בעניין אברהם, וכן בשאר ימי החג.
- * המקיים מצוות סוכה כתיקונה, מובטח לו שלא תבוא מריבה לביתו כל השנה (כ"ף החיים" אות תרכ"ו).
- * כתב הגר"א: מצות סוכה היא מגן ביום רעה, שנאמר: "כִּי יִצְפְּנִי בְּסֻכָּה בְּיוֹם רָעָה יִסְתַּרְנִי בְּסֻכַּת אֱהָלִי" (תהלים כ"ז).
- * כתב ה'מטה אפרים' (תרכ"ו): מהסוכה נמשכת לאדם רפואה לכל רמ"ח איבריו.
- * כתב ה'שפת אמת' (סוכה תרל"ד): מצות הסוכה נותנת תוספת הארת קדושה לדירתו של האדם לכל השנה.
- * כתב הגר"א (ליקוטי תהלים כ"ז, ט): חג הסוכות (בו נידונין על המים) הוא זמן השפעות גשמיות ופרנסה לכל השנה.
- * כתב ה'מכתב מאלוהו' (ח"ד): שבעת ימי חג הסוכות משפיעים לטובה על כל השנה הבאה עלינו לטובה.
- * כתב ה'שפת אמת' (סוכות תר"מ ד"ה בענין לולב): 'למען ידעו דורותיכם' - בחג הסוכות מחלקים דעת לכל נפשות בני ישראל, איש כפי מדרגתו. וכוונת המשנה (ר"ה ט"ז) 'ובחג נדונין על המים' - על התורה, שנאמר 'כל צמא לכו למים'.
- * כתב רבי חיים פאלאג' (ב'מועד לכל חי'): מצות סוכה מגנה לחיות הנפש, וסגולה לחיים ארוכים.
- * מובא בפסיקתא דרבי כהנא: כל המקיים מצות סוכה בעולם הזה, הקב"ה מיסך עליו מהמזיקין שלא יזיקו אותו, ומיסך עליו מהמזיקין לעתיד לבוא (ראה בזהר דף קל"ב). ובפסיקתא מובא: אני נותן לו חלק לעתיד לבוא, שלא יהא העוף יכול להסתכל בו, והקב"ה מושיבו בסוכתו של לויתן.
- * ובזהר (פרשת תצוה) כתב: סגולה היא להגן על האדם בעת צרתו. ובפיוט ליום ב' של סוכות איתא, כי המקיים מצות סוכה יחשב לו כשומר כל התורה.
- * וב'פה ללב' כתב: ע"י מצות סוכה זוכה לישוב בארץ ישראל. וב'שם משמאל' (פרשת אמור) כתב: ע"י מצות סוכה זוכה לבנים. וה'מעם לועז' הוסיף, שגורם לשכינה שתשרה בארץ, ובכח המצווה שעושה יש בכח הצדיק לבטל הגזירה, ואין מבשרים לו משמים אלא בשורות טובות, ויארץ ימים, ומגנה עליו להצילו מכל רע. וה'שפת אמת' כתב: ע"י מצות סוכה זוכה להבין את התורה. וב'תפארת שלמה' כתב: בכח מצות הסוכה להמשיך שפע פרנסה. וב'עטרת ישועה' כתב: ע"י מצות הסוכה מבטל צער גידול בנים.

- * מצות סוכה מצוה גדולה וחשובה עד מאוד, ועל כן ראוי שלא לדבר בסוכה כי אם דברי תורה וקדושה. ויזהר שלא לדבר דברים אסורים כדברים בטלים, לשון הרע ורכילות, ויזהר שלא לבעוס בה, שזה בזיון לסוכה ולקדושתה, וישיב בה בדרך ארץ, כפי שיושב בפלטינ המלך ("אלף המגן" סי' תרכ"ו כ"ג). עוד כתב (שם בסק"א) שביאת אליהו תהיה בסוכות.
- * בברכת 'שהחיינו' בליל יום טוב: יש לכוון על החג עצמו, על בניית הסוכה ועל הישיבה בסוכה.
- * האכילה בסוכה: בלילה הראשון מצווה לאכול פת בשיעור של יותר מ'כביצה' ובדיעבד 'כזית', ויאכל ה'כזית' תוך כדי אכילת פרס (לכתחילה 2 דקות, ולכל הפחות 4 דקות).
- * כוונה בקיום מצות סוכה - צריך לכוון בעת שמקיים מצות סוכה (ויזכיר לבני ביתו) 'שציונו ה' לשבת בסוכה זכר ליציאת מצרים ולענני כבוד שהקיף את העם בהליכתם במדבר, להגן עלינו מהשרב ומהשמש'. ובדיעבד אם לא כיוון - יצא. ויכוון זאת כל ז' ימי חג הסוכות כשאוכל, ישן או יושב בסוכה. וכן יש לכוון לשם מצות סוכה, שכוונה זו מעכבת.

הפטורים ממצוות סוכה

חולה, מצטער, עוסק במצוה והולכי דרכים: חולה ועוסק במצווה - חולה, אף שאין בו סכנה, רק חושש בראשו או בעיניו וקשה לו לשבת בסוכה - פטור מסוכה, ואף משמשי פטורים מסוכה, לפי שעוסקים במצווה, והעוסק במצווה פטור מהמצווה. וכן הנמצא ליד אשתו העומדת ללדת או לאחר לידה וזקוקה לעזרתו - פטור מסוכה. ואם עזב את אשתו והלך לאכול בסוכה, ייתכן שאסור לו לברך 'לישב בסוכה', שפטור מסוכה (שער הציון תע"ה סקל"ט).

דיני מצטער בסוכה

כל מצוות התורה חייב אדם לקיימן גם אם יש לו צער מכך, אך מצוות סוכה שונה, ומי שמצטער בהיותו בסוכה - פטור. ו'צער' נחשב מי שאינו יכול לישון מחמת רעש, ריח, זבובים, יתושים, או שרב, ובסוכה חם יותר מאשר בבית, וכן אם דולק אור בסוכה ואין יכול לכבותו בשבת ויר"ט, ואינו נרדם - נחשב 'מצטער'. גם מצטער מהקור פטור מסוכה, והיושב בסוכה בעת הקור, יזהר ללבוש בגדים חמים כדי שלא יהא 'מצטער' ויהא חשש ברכה לבטלה.

"ושמחת בחגך..." (דברים ט"ד, י"ד) - המצווה

הקשה ביותר

אמר הגאון מוילנא: המצוה הקשה ביותר היא מצות שמחת החג, שמוטל על האדם להיות שמח וטוב לב כל ימי החג, לרבות ימים ולילות ללא הפסק אף לרגע, ולא עוד אלא שאסור שיעלה בדעתו שום רגע מחשבה והרהור של דאגה בכל עניין שבעולם, ולא יתערב שום צער ויגון בשמחת החג. וחובה זו היא 8 ימים רצופים 192 שעות, 11,520 דקות, אכן מצוה קשה מאוד!

[אוצרות התורה - סוכות]

נוי הסוכה של מרן הרב שך

על הפסוק "זֶה אֵלַי וְאֶנְהוּ" (שמות טו, ב), אומרת הגמרא (שבת קל"ג:) "התנאה לפניו במצוות, עשה לפניו סוכה נאה ולולב נאה ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדיו נאה, בקולמוס נאה, בלבלר אומן וכורכו בשיראין נאין".

פרק בניית הסוכה וקישוטה קובע לו מקום מיוחד בקורות ימיו של ראש הישיבה הגאון הרב **אלעזר מנחם מן שך זצ"ל**. רבות נכתב ונאמר על אותם אלו שעסקו במלאכת הכנת הסוכה, ואשר נושעו מברכתו של מרן זצ"ל, אשר הייתה ביטוי להכרת טובתו העמוקה לכל מי שהשתתף בהכנתה.

יחיד ומיוחד היה מרן בהקפדתו שלא ליהנות משרותיהם של האחרים, והרי היה מטריח עצמו למרות גילו המופלג לחפש משך זמן ארוך את הרמב"ם או את הרשב"א על מסכת סוכה ובלבד שלא לבקש זאת מקטן שבקטני תלמידים. יצאה מכלל זה מלאכת בנייתה של הסוכה, ולו מהסיבה הפשוטה שעניין זה היה למעלה מכוחותיו הדלים, אך גם אז ביקש לשלם בהכרת טובתו ובתודתו הכנה. והתשלום - ישועותיהם של אלה אשר נושעו על ידו - היה ביד נדיבה ורחבה. הפונים נושעו, מי במוקדם ומי במאוחר.

אחד מתלמידיו הקרובים אשר עקב אחרי העניין מספר כך: רובם ככולם התארכו באותה שנה. יחידים חזרו אל מרן ראש הישיבה שוב בערב חג הסוכות של השנה הבאה. ומדובר במאות בני ובנות ישראל בכל שנה. וכך הפך 'התשלום' למטרה לכשעצמה. מלאכת ההכנה אשר הייתה מלכתחילה נושא בקשתו של מרן, הפכה למשהו המבוקש ע"י כל מי שביקש להיוושע למציאת זיווג הגון או לבקשת זרע של קיימא. הם ביקשו לעזור כדי להיוושע, לתת כדי להתברך מפי מרן, עד שהכל ידעו: מי שהגיע לפרקו ולא מצא את זיווגו, נפנה לעזור בסוכתו של מרן. למסורת בניית הסוכה בביתו של מרן שורשים עוד בתקופת מגוריו בירושלים. הייתה זו לפי הנראה יוזמתה של רעייתו הרבנית ע"ה, אשר דאגה כי בחורים משיבת חברון יעזרו בבנייתה של הסוכה. "ואיך אחזיר להם טובה?" שאל מרן את רעייתו הרבנית ע"ה לאחר שהסוכה עמדה על תלה ומבט של שבעות רצון והכרת טובה על פניו. הרבנית השיבה כי בין הבונים מצויים כמה בחורים בוגרים שהגיעו לפרקם ואשר טרם מצאו את מנוחתם. "תוכל לתת להם ברכה", הציעה הרבנית. הרעיון נשא חן בעיני מרן. אפשר שהוא עצמו לא הכיר בכוחו, לא ידע עד כמה מתחשבים לעילא ולעילא בברכותיו, אך עובדה היא שהמתברכים באו עוד באותה שנה בבית אירוסין. משך כל ימיו זקף את התגשמות ברכותיו לזכותה של הרבנית ע"ה.

את הסוכה בנו מיד במוצאי יום הכיפורים. לא חיכו למועד מאוחר יותר. כך היה רצונו של מרן. עוד בליל מוצאי היום נגמרה מלאכת בנייתה של הסוכה, וכבר למחרת היו העוסקים הקבועים בעלי החזקה עוסקים בתלייתם של הקישוטים. כבר אז, למחרת בבוקר, היה מבקש מרן כי המפה תהיה על השולחן. כך ביום י"א בתשרי מפת השולחן כבר הייתה פרושה על השולחן, גם המפית המכסה את החלות ציפתה לרגע שבו יוכנסו החלות תחתיה, כמו ערב יום טוב.

כשהסוכה היתה מוכנה, בא מרן לראות ולהתרשם. הייתה זו עת רצון נדירה. שמחה יתירה שרויה על פניו וכולו אושר, הוא היה סוקר את דפנות. הקפיד כי הסיכוך יהיה עבה מאוד. כל קישוט רחב לא נתלה מתחת לסכך, רחוק או קרוב, קטן או גדול. נוי הסוכה מצא את מקומו רק על הדפנות. או אז היה מרן חוזר לחדרו מלא שמחה, והיה נותן את ברכתו לבחורים שעסקו בבניה ואשר עתה עמדו בחדרו. היה זה מעמד נדיר, רגעי חסד חריגים בגילוייהם. בדרך כלל אף שתה 'לחיים' עם הבונים הצעירים. סגנון הברכות כמו גם ההתייחסות לכל אחד לא היה קבוע, והיו שברכם בברכות שלא ביקשו ולא ידעו הם עצמם על הזדקקותם לישועה זו.

לפעמים לא עמדו לו כוחותיו והוא ביקש לדחות את הברכות לזמן מאוחר. אם הבונים לא יכלו לחזור למועד אחר, היו מעתיקים על פיסת ניר את שמותיהם ובקשותיהם, את הנייר היו מפקידים בידי אחד מבני הבית אשר היה מגיש אותו למרן במועד אחר. או-אז היה מרן נוטל בידו את רשימת השמות ואומר בכוונה מספר פרקי תהלים. כמה פעמים נראה מרן במוצאי יום טוב ראשון כשהוא אומר תהלים.

בעת כניסת החג לאחר שהדליק מרן את נרות יום טוב או לאחר הקידוש, ישב להתפלל לישועתם של כל השמות הרשומים בדף שלפניו. לצד הקישוטים נתלו תמונותיהם של גדולי ישראל. מרן עצמו נהנה מאוד והיה שרוי במצב רוח מרומם. לפעמים התכוון לכך עוד מבעוד יום. פעם אמר לנכדו במוצאי יום הכיפורים: מחר יבואו האחים למשפחת פלוני כדי לבנות סוכה, אבקש ממך שתכין בירה כדי שנוכל לשתות 'לחיים'.

הקפדה היתה לו למרן, כי כל הקישוטים ונוי הסוכה שהובאו אליו ייתלו בסוכה. לא היה הדבר קל, אך מרן מצא זמן להשקיע את מחשבתו כדי להשביע את רצון כולם. מאידך הוא עצמו ייחס חשיבות למקום תליית הקישוטים, כאשר בעיות 'קשות' במיוחד נתלו בהתאם להנחיותיו למעלה מראשותיו או מעל לשולחנו ממש.

מספר אחד מתלמידיו: היה זה לפני מספר שנים, אב אחד שבביתו היו שתי בנות בוגרות הגיע אל מרן ראש הישיבה ובידו שני קישוטים. היו אלה עבודותיהן של שתי האחיות. מרן נטל בידו את הקישוטים והחל מחפש מקום מתאים בסוכתו הגדולה. בתקופות חייו האחרונות היו לו שתי סוכות, באחת אכל את סעודותיו, שם גם קיבל את המבקרים הרבים שעלו לרגל לקבל פני רב רבנן, הסוכה השנייה, קטנה יותר, נועדה לשינה. יחד עמי החל תר אחרי מקום מתאים. "כאן צפוף מידי, וכאן זה עלול להישרף", הסביר בנחת תוך שהוא ממשיך אובד עצות למצוא את המקום המתאים, והכל כדי שלא לפגוע חלילה במי שטרם למענו, אך מקום לא נמצא. יצאנו מהסוכה ופנינו אל הסוכה השנייה, הסוכה שבה היתה מיטתו של מרן. לאחר חיפושים ולבטים אורו פני מרן. "ה", קרא בשמחה, "אני חושב שכאן זה מתאים, למעלה מראשותיי". התמונות נתלו ליד המיטה ודעתו של מרן ראש הישיבה נחה.

בברכת התורה

"לְאֶדֶם סַעֲרָכִי לֵב וְסָה' סִפְנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמה
מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף הרב מאיר נסים בן כמסאנה: מרן הרב עובדיה יוסף בן גורליה מרכס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורליה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רועה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן יצחק: שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמעון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כחון בת חביבה: האוהבה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומברג (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה
זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרן בן רחל: משה בן רחל: מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדי בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל בת נארה: חות בת לינה: טרית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: נדאלה בת עפרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים